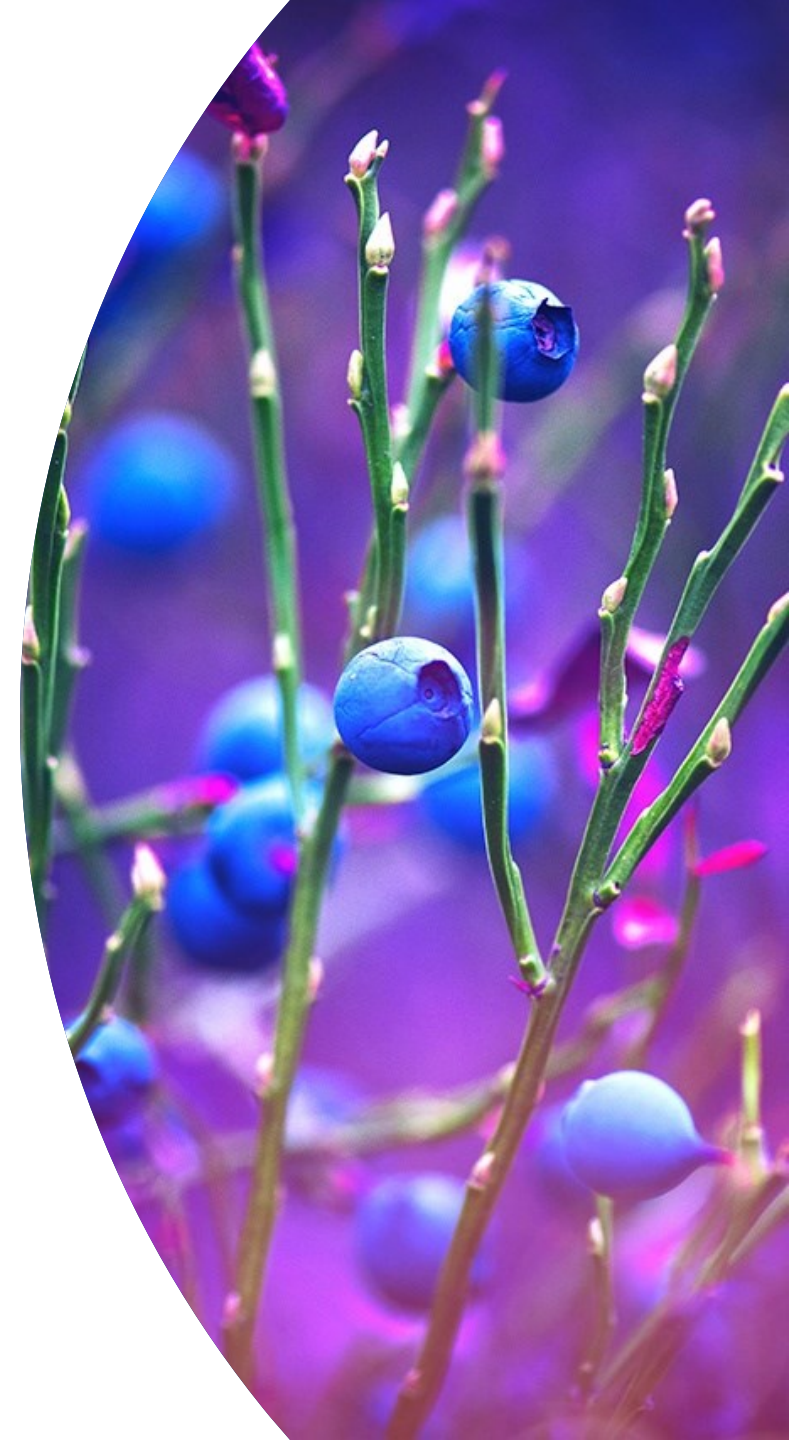

TRAFICOM

Liikenne- ja viestintävirasto

Säädös- ja määräysvalmistelu + lausuntokierrokset

Leila Iikkanen, ilmailun säädösinfo
8.4.2024 Rovaniemi

Ilmailun kansallinen sääntely

- Täydentää EU-sääntelyä
- Tietyt asiat jätetty EU-asetuksissa kansalliseen harkintaan
- Ultrat, historialliset ilma-alukset jne. suljettu EASA-asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle

Kansallinen ilmailulainsäädäntö

Liikennepalvelulaki (320/2017)

- Ilmailun henkilöluvat, lentokoulutus
- Lentotoiminnan luvat ja ilmoitukset
- Liikenneasioiden rekisteri
- Ilmailurikkomukset ja seuraamukset

Ilmailulaki (864/2014)

- Muu ilmailusäätely: esim. lentokelpoisuus, lentopaikat, maahuolinta, lennonvarmistus, turvatoimet
- Rikkomukset ja seuraamukset

Laki lentoasemaverkosta ja -maksuista

Päästökauppalaki ja muut laajemmin sovellettavat lait

VnA ilmailulta rajoitetuista alueista

VnA sotilasilmailuksen merkitsemisestä

VnA terveystarkastuslentoasemista

VnA tasapainoisesta lähestymistavasta lentoaseman melun hallinnassa

VnA yhteiskunnan toiminnan kannalta merkittävistä lentoasemista ja satamista

N. 75 kansallista ilmailumääräystä

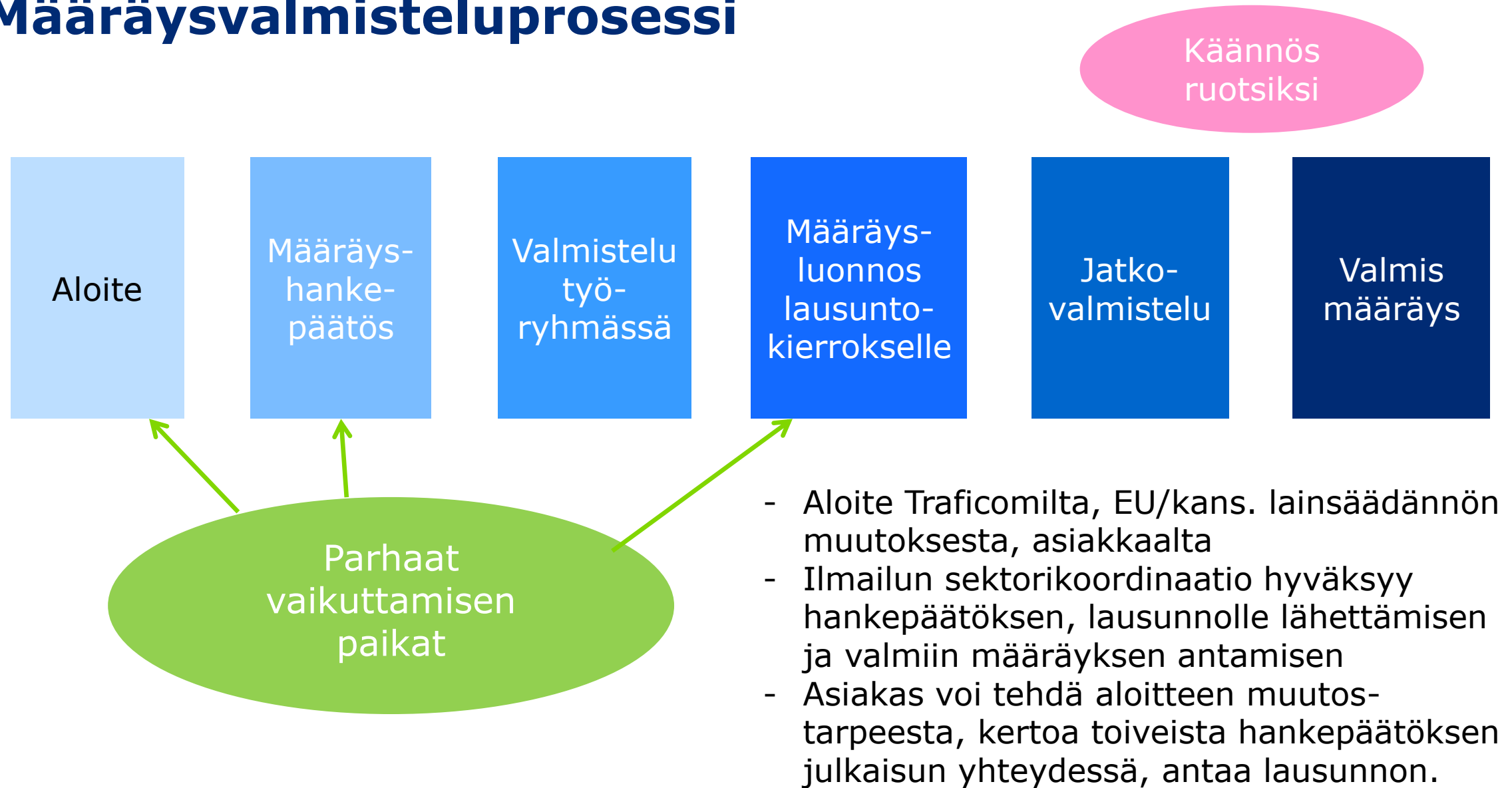
Traficom vaikuttaa kansallisesti

- ▶ Yhteistyössä LVM:n kanssa
 - ▶ Joissakin lakihankkeissa järjestetään myös sidosryhmäkuulemisia.
 - ▶ Valtioneuvoston hankerekisteri / [säädöshankkeet](#)
- ▶ Antamalla lausuntoja asioissa, joilla on vaikutusta ilmailusektoriin (lausuntopalvelu.fi)
 - ▶ Esim. EU-asetukset lentoliikenteen vaihtoehtoisista polttoaineista ja jakeluinfrasta aiheuttavat muutoksia ilmailulakiin, HE tulossa lähiaikoina lausunnoille
 - ▶ Kuka tahansa voi antaa lausunnon lausuntopalvelussa!
- ▶ Eduskunnan asiantuntijakuulemisissa
 - ▶ Etenkin jos Traficomille tulossa uusia tehtäviä.

Traficomın määräysvalmistelu

Määräysvalmisteluprosessi

Määräysvalmistelusta tiedottaminen

Uutinen Traficomin verkkosivulla (*Ajankohtaista ilmailusta*):

- ▶ Määräyshankepääätöksestä
- ▶ Lausuntokierroksesta
- ▶ Valmiin määräyksen julkaisusta.

- ▶ RSS-syötteet: <https://www.traficom.fi/fi/ajankohtaista/tilaa-ajankohtaistiedotteet> (Määräysuutiset)
- ▶ Ilmailun sääntelyn sidosryhmäjakelu – ilmoittaudu leila.iikkanen@traficom.fi
- ▶ Lausuntopalvelu.fi

Määräyssarjat ja Traficomın säädössivut

- ▶ AGA: Lentopaikat ja maalaitteet
 - ▶ AIR: Ilma-alukset ja ilmailuvälineet
 - ▶ ANS: Lennonvarmistuspalvelut
 - ▶ GEN: Yleistä
 - ▶ OPS: Lentotoiminta
 - ▶ PEL: Ilmailulupakirjat
 - ▶ SEC: Turvatoimet
 - ▶ TRG: Koulutustoiminta
-
- ▶ Traficom → Sädökset ja määräykset → Ilmailu
 - ▶ Valitse esim. jokin määräyssarjoista tai säädöksen tyyppi: määräys, määräyshankepäätös, lausuntopyyntö

Ilmailun määräyshankkeet

Huhtikuu 2024

Käynnissä olevat määräyshankkeet

Jatkovalmistelussa (lausuntokierroksen jälkeen):

- ▶ OPS M1-2 Lentonäytökset ja lentokilpailut
- ▶ SEC M1-1 Siviili-ilmailun turvahenkilöstön palvelukseen ottaminen, koulutus ja hyväksynnät
- ▶ OPS M1-18 Vaarallisten aineiden ilmakuljetus (odottaa vain ICAO-TI:n sve-käännöstä)

Lausuntokierroksella:

- ▶ GEN M1-3 Maahuolinta lentoasemilla → 12.4.

Käynnissä olevat määräyshankkeet

Valmistelussa:

- ▶ OPS MX-X Lentotoiminta osaomisteisilla ilma-aluksilla
- ▶ AIR M16-1 Kansallisten ilma-alusten lentokelpoisuusvalvonta
- ▶ PEL M3-4 Ilma-alushuoltajan kansalliset vaatimukset
- ▶ ANS M1-1 Suomessa sovellettavat ilmaliikenteen hallinta- ja lennonvarmistuspalvelujen tarjontaa koskevat säännöt
- ▶ OPS M1-1 Suomessa sovellettavat lentosäännöt
- ▶ OPS M2-9 Liitimet (hankepäätös valmisteilla)

Tunnistettuja muutostarpeita (ainakin)

- ▶ AGA M3-6 Lentoesterajoitukset ja lentoesteiden merkitseminen (Susanna Metsälampi)
- ▶ TRG M1-7 Kansallinen lentokoulutus
- ▶ TRG M1-11 Koulutus rajoitettua radiopuhelimenhoitajan kelpuutusta varten
- ▶ OPS M3-15 Euroopan yhteisön säädöksiä täydentävät lento- ja työaikarajoitukset
- ▶ AIR M1-5 Ilmailuvälineiden huoltotoiminta-, lentokelpoisuuden hallinta- ja muutostyövaatimukset
- ▶ OPS M5-7 Lentotoimintarajoitus meluisille suihkukoneille
- ▶ AIR M15-1 Ilma-alusten melunormit
- ▶ Normisarjan päätös 2/2004: Liikennöinti reitillä, johon kohdistuu käyttörajoituksia (vaatii ensin lakimuutoksen)

Jatkovalmistelussa

OPS M1-18 Vaarallisten aineiden ilmakuljetus

▶ Tausta ja tavoite:

- ▶ Tausta: Uusi VAK-laki (541/2023) kumoaa VAIK-asetuksen ja siirtää vaarallisten aineiden ilmakuljetusvaatimusten määrittelyn takaisin Traficomille, määräyksellä tehtäväksi.
- ▶ Tavoite: Määräys, jonka liitteenä ICAO-TI:n suomen- ja ruotsinkielinen käännös.

▶ Aikataulu: Voimaan 1.3.2024, koska VAIK-asetus kumoutuu 29.2.

▶ Muuta tietoa:

- ▶ Määräykseen vain lyhyesti soveltamisala ym. perusasiat, vaatimusten sisältö on 1000-sivuisessa liitteessä.
- ▶ Ulkopuolelta tilatussa suomennoksessa parantamisen varaa, mutta aikataulusyistä korjataan lisää myöhemmissä vaiheissa.

▶ Avainhenkilöt: Anu Häkkinen, Senja Hakola, Mia Sucksdorff

▶ Käsittelyvaihe: Odottaa ICAO-TI:n ruotsinkielistä käännöstä. Suomenkielinen on jo julkaistu.

OPS M1-2 Lentonäytökset ja lentokilpailut

- ▶ Tausta ja tavoite:
 - ▶ Tausta: Määräys vuodelta 1997, vanhentunut.
 - ▶ Tavoite: Päivitetään määräys. Esim. turvaetäisyydet, riskiarvio, jälkiraportointi, näytöksen järjestäjän ja johtajan tehtävät & vastuut, pienten/rajattujen näytösten vs. isojen näytösten erottelu, miehittämättömän ilmailun vaatimukset. CAP 403, Nato Stanag. Näytöslentäjän hyväksymistodistuksen voimassaolo 2 v → 3 v. Joka toinen jatko lentopäiväkirjamerkintöjen perusteella, joka toinen Traficomien arvioijalle.
- ▶ Aikataulu: Uudistettu määräys annetaan keväällä 2024 (paitsi jos lausuntojen käsittely jatkuu huhtikuun yli, vasta syksyllä).
- ▶ Muuta tietoa:
 - ▶ Taitolennosta tapahtumaksi –seminaari:
<https://traficom.fi/fi/ajankohtaista/tilaisuudet/taitolennosta-tapahtumaksi-seminaari-632024>
 - ▶ Avainhenkilöt: Jani Heiskanen, Hannu Koponen, Pekka Ikonen, Sami Jänis
 - ▶ Käsittelyvaihe: Lausuntoja käydään läpi, niitä tuli melko paljon.

SEC M1-1 Siviili-ilmailun turvahenkilöstön palvelukseen ottaminen, koulutus ja hyväksynnät

- ▶ Tausta ja tavoite:
 - ▶ Tausta: Räjähdekoirat (EDD, Explosive Detection Dog) on yksi EU-asetuksessa 2015/1998 sallituista turvatarkastusmenetelmistä mm. rahdille ja postille (kohta 12.9).
 - ▶ Tavoite: Räjähdekoirien käyttöönotto Suomessa ja turvakoulutuksen tuntimäärien tarkistus.
- ▶ Aikataulu: Voimaan keväällä 2024.
- ▶ Muuta tietoa:
 - ▶ EU-asetuksessa säädetään menetelmän perusasiat, mutta koiran ja ohjaajan koulutukseen ja sertifiointiin liittyvät elementit tulee jokaisen jäsenvaltion määritellä omissa vaatimuksissaan. Määräykseen vain pieniä muutoksia; perusvaatimukset asetukseen viittaamalla. Muut kansalliseen turvaohjelmaan.
- ▶ Avainhenkilöt: Pekka Asikainen, Tomi Puukko
- ▶ Käsittelyvaihe: Lausuntoja käydään läpi.

Lausuntokierroksella

GEN M1-3 Maahuolinta lentoasemilla

- ▶ Tausta ja tavoite:
 - ▶ Tausta: Todettu tarve määritellä merkinantajien hyväksyntävaatimukset sekä tehdä maahuolintapalvelun tarjonnasta ilmoituksenvaraista, jotta mahdollisiin laiminlyönteihin voitaisiin selkeästi puuttua.
 - ▶ Tavoite: Sovitetaan kansallista määräystä jo ennalta yhteen tulevan EU-säätelyn kanssa ja toteutetaan em. vaatimukset.
- ▶ Aikataulu: Uudistettu määräys voimaan keväällä 2024.
- ▶ Muuta tietoa:
 - ▶ Ilmailulain 47 §, SERA ja ICAO Annex 2 edellyttävät merkinantajille viranomaishyväksyntää, sen sijaan ADR-asetus 139/2014 vain lentopaikan pitäjän antamaa koulutusta.
 - ▶ EASA-asetuksen 37 artiklan mukaan maahuolinta on ilmoituksenvaraista, Suomessa ilmoituksia ei vielä ole vaadittu.
- ▶ Avainhenkilöt: Pasi Piirainen, Pasi Takala
- ▶ Käsittelyvaihe: Lausuntokierroksella → 12.4. EASAn kanssa sovittu, että kansallinen määräys voidaan vielä antaa, vaikka EU-säätelystä on luonnokset julkaistu.

Valmistelussa

OPS MX-X Lentotoiminta osaomisteisilla ilma-aluksilla

- ▶ Tausta ja tavoite:
 - ▶ Tausta: Fractional ownership –toimintamallista ei ole Suomessa vielä mitään sääntelyä, ja tällainen toiminta on viime aikoina yleistynyt. Rajanveto ansio- vs. yksityislentotoiminta.
 - ▶ Tavoite: Luodaan sääntely mm. Luxemburgin mallin pohjalta.
- ▶ Aikataulu: Uusi määräys tai ohje julkaistaan vuonna 2024.
- ▶ Muuta tietoa:
 - ▶ Tarkoitus määritellä toimintaa koskevat keskeiset vaatimukset esim. lentotoimintamenetelmistä (mm. polttoainesuunnittelu ja lentopaikkojen valinta), palo- ja pelastuskalustovaatimuksista lentopaikoilla (AGA) sekä lento- ja työaikarajoituksista.
 - ▶ Ei käsitellä perinteistä yhteisomistustilannetta, jossa useampi ilmailija hankkii ilma-aluksen yhteisesti kunkin omaan käyttöön ilman erillistä hallintaorganisaatiota.
 - ▶ Vielä punnittavana, tehdäänkö asiasta määräys vai ohje (vai osittain molemmat).
- ▶ Avainhenkilöt: Jaakko Koskinen, Päivi Metsävainio
- ▶ Käsittelyvaihe: Määräyshankepääätös julkaistu syksyllä 2023, valmistelussa.

AIR M16-1 Kansallisten ilma-alusten lentokelpoisuusvalvonta

▶ Tausta ja tavoite:

- ▶ Tausta: Liittyy ilmailulakimuutokseen 1327/2021 (40 §), jonka mukaan valtuutettu lentokelpoisuustarkastaja saa antaa todistuksia eikä vain suosituksia.
- ▶ Tavoite: Tehdään lakimuutoksesta johtuvat muutokset ja päivitetään muutenkin.

▶ Aikataulu: Ei määräaikaa, tavoitteena antaa mahdollisimman pian.

▶ Muuta tietoa:

- ▶ Tarkastettava mm. siirtymäsäännöksiä, miten nykyinen lentokelpoisuustarkastajan valtuutus voidaan hakemuksesta muuntaa uudeksi valtuutukseksi.
- ▶ Avainhenkilöt: Jukka Parviainen, Mia Sucksdorff, Hannu Martikainen
- ▶ Käsittelyvaihe: Työryhmällä valmistelussa. Määräyshankepääätös tehty jo v. 2017, mutta hanke pysähtyi kun tehtävänsiirrot mahdollistanut ilmailulain 164 § kumoutui. Nyt siirto tullut taas mahdolliseksi.

PEL M3-4 Ilma-alushuoltajan kansalliset vaatimukset

- ▶ Tausta ja tavoite:
 - ▶ Tausta: Liittyy ilmailulakimuutokseen 1327/2021 (40 §), jonka mukaan valtuutettu lentokelpoisuustarkastaja saa antaa todistuksia eikä vain suosituksia, sekä määräysmuutokseen AIR M16-1.
 - ▶ Tavoite: Tehdään lakimuutoksesta johtuvat muutokset ja päivitetään muutenkin.
- ▶ Aikataulu: Ei määräaikaa, tavoitteena antaa mahdollisimman pian.
- ▶ Muuta tietoa:
 - ▶ Ollut tarkoitus siirtää lentokelpoisuustarkastajia koskevat vaatimukset määräykseen AIR M16-1, mutta pidetään kuitenkin PEL:ssä. PEL-sarja koskee henkilölupia, AIR taas ilmailuvälineitä. Lisäksi tehdään koulutuksesta tarkempi ohje PEL T3-4.
- ▶ Avainhenkilöt: Jukka Parviainen, Mia Sucksdorff, Hannu Martikainen
- ▶ Käsittelyvaihe: Määräyshankepääätös tehty jo v. 2017, mutta hanke pysähtyi kun tehtävänsiirrot mahdollistanut ilmailulain 164 § kumoutui. Nyt siirto tullut taas mahdolliseksi. Käsittelyssä AIR M16-1 rinnalla. Tekeillä myös koulutusohje PEL T3-4, joka pohjautuu Part 66L -moduuleihin.

ANS M1-1 Suomessa sovellettavat ATM- ja ANS-palvelujen tarjontaa koskevat säännöt

▶ Tausta ja tavoite:

- ▶ Tausta: Määräyksessä otetaan kantaa kaikkiin kohtiin, joissa asetus 2017/373 antaa viranomaiselle mahdollisuuden määrätä toisin.
- ▶ Tavoite: Päivitetään määräys asetuksen uusimpien muutosten pohjalta ja tarkistetaan muut mahdolliset muutostarpeet.

▶ Aikataulu: Määräys valmiiksi keväällä 2024.

▶ Muuta tietoa:

- ▶ Muutostarvetta on havaittu ainakin kohdan ATM/ANS.OR.A.010 osalta, Rajoitetun hyväksyntätodistuksen hakeminen – tarvetta vaatia muidenkin kuin asetuksessa suoraan lueteltujen kohtien noudattamista.
- ▶ Koskee mm. AFIS-lentopaikkojen toimintaa.

▶ Avainhenkilöt: Jani Luiro

▶ Käsittelyvaihe: Määräyshankepääätös julkaistu 6.2.2024, valmistelussa.

OPS M1-1 Suomessa sovellettavat lentosäännöt

▶ Tausta ja tavoite:

- ▶ Tausta: Miehittämättömän sotilasilmailun tarpeiden huomioon ottaminen: droonien rajallinen visuaalinen kyvykkyys, esim. ei voi antaa näköhavaintoihin perustuvia ehdollisia selvityksiä. Lisäksi pieniä korjaustarpeita, mm. miehittämättömän ilmailun osalta pitäisi viitata kumotun määräyksen OPS M1-32 sijasta EU:n droneasetukseen 2019/947.
- ▶ Tavoite: Tehdään em. päivitykset ja korjaukset, tarkistetaan muutoinkin.

▶ Aikataulu: Vuoden 2024 aikana.

▶ Muuta tietoa:

- ▶ Uusi transponderikoodi: Etäohjatun ilma-aluksen ohjausyhteyden katkeaminen ilmaistava käyttäen SSR-koodia 7400. Vastaava ICAO SARPS tulossa voimaan 11/2026, mutta voisi ottaa käyttöön jo aiemmin. SERA antaa viranomaiselle mahdollisuuden määrätä.
- ▶ Remote-etuliite avauskutsuun, kun kyseessä RPAS-toiminta?
- ▶ Avainhenkilöt: Esa Stenberg, Markku Tyynelä
- ▶ Käsittelyvaihe: Määräyshankepääätös julkaistu 8.3.2024, valmistelussa.

OPS M2-9 Liitimet

▶ Tausta ja tavoite:

- ▶ Tausta: Määräyksessä viitataan vanhaan EASA-asetukseen 216/2008. Uudessa EASA-asetuksessa 2018/1139 liitimet on määritelty eri tavalla (pelkästään painoraja).
- ▶ Tavoite: Tarkistetaan liitimien määrittely ja määräyksen soveltamisala. Tehdään myös muut tarvittavat päivitykset.

▶ Aikataulu: Vuoden 2024 aikana

▶ Muuta tietoa:

- ▶ Selventämistarvetta mm. koulutusasioissa; liitimellä kouluttamisesta pitäisi ilmoittaa, mutta ilmoituksia on saatu harvoin.
- ▶ Onko kaupallinen liidintoiminta sallittua (moottoroidulla varjoliitimellä)? Ja millä ehdoilla.
- ▶ Avainhenkilöt: Hannu Martikainen, Jani Heiskanen
- ▶ Käsittelyvaihe: Määräyshankepäätöstä luonnostellaan.

Tunnistettuja muutostarpeita

AGA M3-6 Lentoesterajoitukset ja lentoesteiden merkitseminen

- ▶ Tausta ja tavoite:
 - ▶ Tausta: Määräys on vuodelta 2000, lentopaikka-asetus osin korvannut. Ilmailulaissa käyttöön otettu uusi lentoestelupaprosessi edellyttää muutoksia.
 - ▶ Tavoite: Antaa ohjeiden sijaan viranomaismääräykset lentoestevalojen LED-valoista sekä tuulivoimaloiden estevaloista ja päivämerkinnöistä. Poistaa lentopaikka-asetuksen kanssa päällekkäiset kohdat. Ottaa huomioon uusi lentoestelupaprosessi.
- ▶ Aikataulu: Odottanut ilmailulain ratkaisuja lentoesteprosessin suhteen. Määräyshanke nyt valmis käynnistettäväksi.
- ▶ Avainhenkilöt: Susanna Metsälampi, Pasi Takala, Heikki Silpola
- ▶ Käsittelyvaihe: Määräyshankepääätös on tehty jo vuonna 2013, tarvitaan mahdollisesti uusi hankepääätös. Odottanut ilmailulakiuudistuksen ratkaisuja mm. lentoesteluvista ja -lausunnoista.

TRG M1-7 Kansallinen lentokoulutus

- ▶ Tausta ja tavoite:
 - ▶ Tausta: Kansallinen DC3 ja Fouga –koulutus on nykyisellään ilmoituksenvaraista. Riskitason huomioon ottaen näiden olisi kuitenkin järkevää olla koulutusluvan alaista toimintaa.
 - ▶ Tavoite: Muutetaan määräystä niin, että em. toiminta poistuu ilmoituksenvaraisuuden piiristä ja siirtyy liikenteen palvelulain (320/2017) normaalin koulutuslupavaatimuksen alaiseksi.
- ▶ Aikataulu: Käsittelyyn keväällä 2024
- ▶ Muuta tietoa:
 - ▶ LIPA 135 § 2 mom: Liikenne- ja viestintävirasto voi sallia, että koulutusta saa harjoittaa ilmoituksenvaraisesti tai ilman lupaa, *jos vastaavaa koulutustoimintaa saa Euroopan unionin lainsäädännön mukaisesti harjoittaa ilmoituksenvaraisesti tai ilman lupaa ja jos luvan myöntäminen ei turvallisuuden varmistamiseksi ole tarpeen.*
 - ▶ Nämä eivät EASA-koulutuksena olisi ilmoituksenvaraista, vaan edellyttäisivät koulutuslupaa.
 - ▶ Samalla päivitykseen TRG M1-11, Koulutus rajoitettua radiopuhelimenhoitajan kelpuutusta varten. Tämä puolestaan voisi olla ilmoituksenvaraista, nyt vaaditaan lupa.
- ▶ Avainhenkilöt: Jani Heiskanen
- ▶ Käsittelyvaihe:

OPS M3-15 Euroopan yhteisön säädöksiä täydentävät lento- ja työaikarajoitukset

▶ Tausta ja tavoite:

- ▶ Tausta: Reduced rest -määräykset puuttuvat. Sellaisia on kuitenkin aikanaan hyväksytty organisaatioiden käsikirjoissa. Myös osaomisteisilla ilma-aluksilla harjoitettavan lentotoiminnan työ- ja lentoaikarajoituksista olisi tarvetta määrätä.
- ▶ Tavoite: Lisätään em. määräykset ja tarkistetaan muutoinkin ajantasaisuus.

▶ Aikataulu: käsittelyyn keväällä 2024?

▶ Muuta tietoa:

- ▶ Voiko EMS-lennolla suorittaa FTL-rajoituksista ja sektorien määrästä riippumatta vielä paluulennon kotiin, vaikka potilas olisi jo jätetty määränpäähän? Vai onko niin että kiireellisyyden loputtua OPS M3-15 ei enää päde. Tästäkin on käsikirjahyväksyntä.
- ▶ Avainhenkilöt: Markku Tyynelä, Jaakko Koskinen
- ▶ Käsittelyvaihe:

Normisarjan päätös 2/2004: Liikennöinti reitillä, johon kohdistuu käyttörajoituksia

▶ Tausta ja tavoite:

- ▶ Tausta: Ilmailulaitoksen normisarjasta on voimassa enää 2 päätöstä. Tämänkin voisi muuttaa määräykseksi tai ohjeeksi. Normissa kuvataan menettelyt liikennöintilupien hakemiseen ja myöntämiseen.
- ▶ Tavoite: Saatetaan muuttaa ohjeeksi, koska ei sisällä mitään ulkopuolisia sitovaa, ja päivitetään samalla. Luvan uudelleentarkastelu vaatii lakimuutoksen LIPAAan, tehdään siitä esitys LVM:lle.

▶ Aikataulu: Riippuu lakimuutoksesta.

▶ Muuta tietoa:

- ▶ Liikennöintilupien myöntämisessä noudatettavat menettelyt on ilmoitettava komissiolle, joka julkaisee ne EUVL:ssä (847/2004, 6 artikla). Eri jäsenmailla vaihtelevia käytäntöjä sen suhteen, onko asiasta annettu asetus, määräys, ohje, suuntaviivat tms.
- ▶ Vähäisiä muutostarpeita, mm. hinnoittelupolitiikkaa ei enää tarvitse eritellä liikennöintilupahakemuksessa ja hakemuksen saa jättää myös englanniksi. Luvan peruuttaminen ja raukeaminen pois (ovat laissa), uudelleentarkastelu ristiriidassa hallintolain kanssa.
- ▶ Avainhenkilöt: Johan Skjäl, Tiia Tuomilehto-Kiuru
- ▶ Käsittelyvaihe: Vaatii lakimuutoksen ennen määräyksen jatkokäsittelyä.

Kiitos

leila.iikkanen@traficom.fi

Puh. 029 534 6039